

Urząd Transportu Kolejowego

<https://utk.gov.pl/pl/dostep-do-infrastruktur/oplaty-za-dostep-do-in/7427,System-oplat-za-dostep-do-infrastruktury.html>
24.04.2024, 05:40

OPŁATY ZA DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY

Zarządcy infrastruktury kolejowej są zobowiązani do opracowania jednolitego systemu pobierania opłat na okres obowiązywania jednego, rocznego rozkładu jazdy pociągów dla wszystkich.

Zarządca może pobierać od aplikantów oraz przewoźników kolejowych następujące opłaty:

OD APLIKANTA:

- opłatę za obsługę wniosku o przydzielenie zdolności przepustowej – opłata jest ustalana jako iloraz kosztów poniesionych przez zarządcę na obsługę wniosków o przydzielenie zdolności przepustowej i liczby wniosków złożonych w ostatnim zakończonym roku,
- opłatę rezerwacyjną za niewykorzystanie przydzielonej zdolności przepustowej - opłata jest ustalana jako procentowy udział opłaty, jaką poniósłby przewoźnik kolejowy za wykorzystanie przydzielonej aplikantowi zdolności przepustowej.

Zarządca nie pobiera opłaty, jeżeli przewoźnik kolejowy wystąpił do Prezesa UTK o wydanie decyzji w sprawie wykorzystania zdolności przepustowej.

OD PRZEWOŹNIKA:

- opłatę podstawową za usługi wykonane w ramach minimalnego dostępu do infrastruktury kolejowej związane ze zrealizowanym przejazdem pociągu – opłata stanowi iloczyn przebiegu pociągu i stawki jednostkowej określonej dla przejazdu pociągu na odległość jednego kilometra.

Stawki jednostkowe tej opłaty ustalane są przez zarządcę po kosztach bezpośrednich, jakie zarządca ponosi jako rezultat przejazdu pociągu. W celu odzyskania całości ponoszonych kosztów zarządca może, jeżeli wykaże, że kondycja rynku to umożliwia, dokonać podwyżki stawek.

- opłatę manewrową za usługi wykonane w ramach minimalnego dostępu do infrastruktury kolejowej związane ze zrealizowanymi manewrami.

Stawki jednostkowe tej opłaty ustalane są przez zarządcę po kosztach bezpośrednich,

jakie zarządca ponosi jako rezultat przejazdu pociągu.

- opłatę za przydzieloną zdolność przepustową dla potrzeb postojów pociągów.
- opłatę rezerwacyjną za niewykorzystanie przydzielonej zdolności przepustowej.
- opłaty za usługi dodatkowe i pomocnicze określone w punkcie 3 załącznika nr 2 do ustawy.
- inne opłaty za usługi określone w regulaminie sieci świadczone przez zarządcę gdy przewoźnik zażąda ich wykonania we wniosku.

Projekt cennika sporządzony przez Zarządcę powinien określać:

- opłatę za obsługę wniosku o przydzielenie zdolności przepustowej;
- sposób ustalania stawki jednostkowej opłaty podstawowej na podstawie stawek cząstkowych i współczynników korygujących wraz z określeniem ich wartości;
- sposób ustalania stawki jednostkowej opłaty manewrowej;
- sposób ustalania opłat rezerwacyjnych;
- sposób ustalania opłat za postój pojazdów kolejowych;
- opłaty za określone w regulaminie sieci usługi wymienione w załączniku nr 2 do Ustawy, które zarządca będzie wykonywał na żądanie przewoźnika zgłoszone we wniosku albo sposób ich ustalania.

Zarządca jest zobowiązany niezwłocznie po opracowaniu projektu cennika umieścić go w regulaminie sieci i w terminie 9 miesięcy przed rozpoczęciem okresu obowiązywania rocznego rozkładu jazdy pociągu przedłożyć projekt cennika Prezesowi UTK do zatwierdzenia.

Po przedłożeniu przez Zarządcę wniosku zawierającego projekt cennika, Prezes UTK powinien wydać decyzję w sprawie zatwierdzenia bądź odmowy zatwierdzenia projektu cennika w zakresie sposobu ustalania stawki jednostkowej opłaty podstawowej i manewrowej w ciągu maksymalnie 90 dni.

Jeżeli w tym terminie decyzja nie zostanie wydana, projekt cennika jest uznawany za zatwierdzony.

W przypadku gdy Prezes UTK odmówi zatwierdzenia cennika stawek, Zarządca może wybrać jeden z dwóch możliwych wariantów:

1. zdecydować o stosowaniu cennika obowiązującego w poprzednim okresie obowiązywania rocznego rozkładu jazdy - wtedy w terminie 30 dni od dnia otrzymania

decyzji powinien poinformować Prezesa UTK o podjętej decyzji i zaktualizować regulamin sieci w zakresie cennika,

2. opracować nowy projekt cennika i ponownie przedstawić go do zatwierdzenia Prezesowi UTK – wtedy w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji Prezesa UTK powinien przedłożyć Prezesowi UTK poprawiony cennik i zaktualizować regulamin sieci w zakresie projektu cennika.

Co do zasady, zarządca jest zobowiązany do składania do zatwierdzenia projektu cennika corocznie na każdy, kolejny rozkład jazdy. Znowelizowana ustawa przewiduje jednak możliwość, zgodnie z którą zarządca może zrezygnować z opracowania nowego, zmienionego projektu cennika w całości lub w części i może stosować na kolejny rozkład jazdy pociągów cennik obowiązującego w poprzednim rozkładzie jazdy pociągów w całości bądź w części. W takiej sytuacji zarządca:

1. informuje Prezesa UTK o podjętej decyzji,
2. aktualizuje regulamin sieci w zakresie cennika.

Ustawa o transporcie kolejowym zawiera także wyłączenia spod obowiązku ustalania opłat zgodnie z powyżej opisanymi zasadami.

Zarządca może podjąć decyzję o niestosowaniu tych przepisów, w przypadku gdy:

1. sieć kolejowa jest przeznaczona wyłącznie do prowadzenia przewozów wojewódzkich i lokalnych;
2. infrastruktura kolejowa stanowi element obiektu infrastruktury usługowej;
3. infrastruktura kolejowa została uznana za lokalną infrastrukturę kolejową, która nie ma żadnego strategicznego znaczenia dla funkcjonowania rynku kolejowego w decyzji wydanej przez Komisję Europejską.

Komisja Europejska 6 lipca 2016 r. wydała decyzję wykonawczą w sprawie strategicznego znaczenia infrastruktury kolejowej zgodnie z art. 2 ust. 4 dyrektywy 2012/34/UE w sprawie utworzenia jednolitego obszaru kolejowego. W decyzji Komisja Europejska określiła zarządców i infrastrukturę, którą można uznać za niemającą strategicznego znaczenia dla funkcjonowania rynku kolejowego.

Zarządca powinien niezwłocznie poinformować Prezesa UTK o podjętej decyzji przedkładając w formie pisemnej stosowne oświadczenie, które będzie podpisane zgodnie z zasadami reprezentacji zarządcy.

Szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu ustalania opłat, ich podwyższania oraz udzielania ulg, zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie udostępniania infrastruktury kolejowej, które zostanie wydane na podstawie delegacji określonej w art. 35 ustawy.

Należy również wziąć pod uwagę przepisy rozporządzenia wykonawczego Komisji Europejskiej (UE) 2015/909/UE z dnia 12 czerwca 2015 r. w sprawie zasad obliczania kosztów, które są ponoszone bezpośrednio jako rezultat przejazdu pociągu (Dz.U. UE L 148/17), które zobowiązuje Zarządcę do bezpośredniego wywiązywania się w całości z zawartych w nim przepisów prawa. Jednakże, zgodnie z art. 9 ww. rozporządzenia, zarządca jest zobowiązany przedstawić Prezesowi UTK swoją metodę obliczania kosztów bezpośrednich oraz, w stosownych przypadkach, plan stopniowego wdrażania, nie później niż do 3 lipca 2017 r.

Przepisów dotyczących zatwierdzania projektu cennika stawek nie stosuje się do infrastruktury kolejowej:

1) przeznaczonej wyłącznie do przewozów osób wykonywanych przez przewoźnika kolejowego, który równocześnie;

zarządza tą infrastrukturą bez udostępniania jej innym przewoźnikom;

2) przeznaczonej do użytku właściciela w celu wykonywania przewozów rzeczy wyłącznie dla jego własnych potrzeb;

3) obejmującej linie kolejowe o szerokości torów innej niż 1435 mm.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 1297 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Wykonawcze Komisji Europejskiej (UE) 2015/909/UE z dnia 12 czerwca 2015 r. w sprawie zasad obliczania kosztów, które są ponoszone bezpośrednio jako rezultat przejazdu pociągu (Dz.U. UE L 148/17),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 czerwca 2014 r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 788),
- Decyzja Komisji Europejskiej w sprawie strategicznego znaczenia infrastruktury kolejowej zgodnie z art. 2 ust. 4 dyrektywy 2012/34/UE w sprawie utworzenia jednolitego obszaru kolejowego.
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst

jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.).